

JUGOSLAVIJA IN SLOVENIJA MED OBEMA VOJNAMA

1. Najpomembnejše stranke in njihovi programi glede nastanka južnoslovanske države

Centralistični tabor:

NRS

JDS > SDS

→ KDK

Federativni tabor:

JMO (za avtonomijo BIH)

HKS (za hrv. avtonomijo)

SLS (avtonomija SLO –preds. Anton Korošec)

+KPJ , KPS

2. Niška, Majniška, Krfska, Ženevska deklaracija!

-Niška: Srbski obrambni sistem – osvoboditev Srbov, Hrvatov in Slovencev (ki so bili tedaj pod Avstro-Ogrsko) – prvič omenjeno povezovanje v SHS

-Majniška: Izda jo Jugoslovanski poslanski klub; Anton Korošec: združitev SHS znotraj monarhije AO (neposredno cilja na razpad). Majniška deklaracija uspe: 29. 10. 1918 nastane Država SHS, ki združi jugoslovanske narode znotraj monarhije. Monarhija razpade.

-Krfska: Izda jo Jugoslovanski odbor (1915). Predvideva združitev vseh jugoslovanskih narodov, tudi tistih izven monarhije v popolnoma novi državi neodvisni od AO.

-Ženevska: predvideva konfederativno ureditev, vendar jo ne prizna ne regent Aleksander, ne srbska vlada.

3. Narodni svet in Narodno vijeće.

Ker so vse tri stranke na slovenskem imele zahtevo po zedinjenju (v državo SHS), so ustanovili Narodni svet (avg. 1918). Podobno na Hrvaškem Narodno vijeće. 29. okt. pretrga Hrvaška zveze z Avstroogrsko, enako Slovenija --> združitev v državo SHS. Kmalu zatem 1.12.1918 regent Aleksander razglasi združitev Srbije z državo SHS v kraljevino SHS.

4. Nacionalna sestava nove države!

39% Srbov in Črnogorcev

24% Hrvatov

8,5% Slovencev

? % mešano prebivalstvo in ostali

5. Gospodarstvo v Kraljevini SHS ! (položaj Slovenije)

Sprva hude gospodarske težave. Ekonomska politika zastavljena tako, da se je čimveč denarja stekalo v Beograd. Trgovina je bila prosta, kar je povzročilo špekulacije. Delavski in srednji sloji so plačevali ceno nove države z veliki draginjo, nizkimi mezdami, minimalnim soc. in zdravstvenim skrbstvom, brezposelnost ...

6. Vidovdanska ustava!

Prva jugoslovanska ustava, ki so jo sprejeli 28. 6. 1921. Temeljila je na monarhiji, centralizmu in unitarizmu. /garant srbske nadvlade >izsiljena monarhija s Karadjordjevići

7. Diktatura kralja Aleksandra!
Zaradi streljanja v parlamentu in izrednih razmer, vzpostavi kralj Aleksander diktaturo. Značilnosti te diktature:
 - razveljavil ustavo
 - ukinil parlament in imenoval vlado
 - pregon političnih nasprotnikov
 - delitev Jugoslavije na banovine
 - oktroirana ustava, ki je dala kralju večino pooblastil

40. Delitev Jugoslavije na banovine!
Z dekretom je bila jugoslavija razdeljena na 9 banovin, imenovanih po rekah. V del Slovenije – dravska banovina

41. Pristop k trojnemu paktu in posledice!
25.3.1941, povzroči upor v državi... to razbesni Hitlerja, napade Jugoslavijo.

42. Narodna vlada in njeni poskusi reševanje politike meje! Boj za meje (samo oris)
 - Narodna vlada je skrbela za mir in red, gospodarstvo, preskrbo, promet, šolstvo, znanost, kulturo
 - prizadevala si je za združitev slo. etničnega prostora
 - organizirala slo. vojskoBoj za meje:
Italija –Trst, Gorica
Koroška, Štajerska

43. Koroški plebiscit !
Glasovanje o pripadnosti koroških Slovencev. Koroško so razdelili na cono A in cono B. Glasovanje v coni a je bilo pozitivno za Avstrijo.

44. Katoliški, liberalni, socialistični tabor na Slovenskem!
Katoliški tabor: SLS (kmetje) – najmočnejša stranka. Povdarjena vloga cerkve v družbi.
liberalni tabor: Državnocentralistični program, ločitev cerkve od države, moderno šolstvo...
socialistični tabor: nima večje vloge...komunisti, OF

45. Gospodarstvo na slovenskem !
Neučinkovitost agrarne reforme, težave v kmetijstvu, kmečki dolgovi, industrija bolje razvita (vendar še zmeraj zaostala) ,najmočnejša tekstilna industrija, gospodarstvo močno odvisno tudi od tujega kapitala, delavci imajo nizko življ. raven

46. Kdaj je bila ustanovljena ljubljanska univerza?

1919

47. Slovenci v zamejstvu!

Obstoj manjšine so zanikali oz. skušali asimilirati (IT., A , MADŽ.)

48. Razloži pojme:

- investitor: vlagalec denarja v podjetje, za katero misli, da bo imela več profita kakor investita.
- charleston: živahni ples, simbol vihravih 20. let
- klerofašizem: politično in idejno sodelovanje Cerkve s fašizmom
- intervencija: poseg kake države v zadeve druge države z namenom vzdrževanja ali spreminjanja obstoječega stanja.
- revanšizem: težnja po maščevanju za vojaški poraz
- militarizacija: vpoklic v vojsko
- genocid: uničenje, iztrebljanje naroda; končna rešitev židovskega vprašanja --> smrt
- »Davidova zvezda« zvezdo, so morali nositi vsi židje, kot znak poniževanja.
- sinagoga: židovska molilnica
- prohibicijski zakon: zakon s katerim so prepovedali proizvodnjo in prodajanje določenih izdelkov
- PEN: mednarodno združenje književnikov. 1921-London
- jekleni pakt
- protikomiternski pakt: Sklenjen med Nemčijo in Japonsko 1936
- Mein Kampf : Hitlerjeva knjiga, napisana v zaporu. V njej zapisal svoje politične in socialne nazore.
- Chamberlain: vodja konservativne stranke, večkrat minister, predsednik vlade...podpisal munchenski sporazum
- Daladier: fr. politik, sopolisnik munchenskega sporazuma
- Molotov;sovj. politik, zunani minister
- dominion: ime za tiste dežele brit. imperija, ki so dobile notr. avtonomijo in lastno parlamentarno vlado
- unitarizem: težnja ali politično delovanje za tako obliko zvezne države, ki omejuje samostojnost držav članic
- oktroirana ustava: vsiljena ustava
- puč: prevrat ali poskus vojaškega prevrata -> pučist
- plebiscit: splošno ljudsko glasovanje o zakonih oz. o spremembi drž. pripadnosti kakšnega ozemlja
- os Rim-Berlin: uradno zaveznitvo, ter gospodarska povezava med Nemčijo in Italijo

- puktacije :zahteve meščanskih strank (SLS je zahtevala samostojen položaj slovenije v jugoslovanski državi)
- protektorat: zaščitništvo ene države nad drugo. Zaščitniška država v celoti
- Britanska Skupnost narodov: skupnost neodvisnih držav in odvisnih ozemelj, ki so bila ali so še pod brit. oblastjo in so v tej specifični obliki med seboj povezana.
- TIGR: Trst, Istra, Gorica, Reka (vrnitev izgubljenih mest) nastal iz želje po radikalnejšem odporu fašizma
- Obznana: akt Jug. vlade (dec. 1920) s katerim je bila prepovedana komunistična stranka in propaganda